

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Óvár. Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csőtörtőkön és Szombaton.

Ara övnyegedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. é. minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előzetes a hirdetés a kiadó-hivatálnál kezeltek.

KIADÓ-HIVATAL:

Középütsza, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, január 27-kén.

(Gr. B. B.) Midőn az utolsó honvéd, ki a magyar ügy diadalért küzdött, fegyverét letette; sokak lelkében kétely támadott, hogy vajjon lesz-e még magyar? vagy mint meghódított tartomány örökös küzdelemben az őt elnyomni akaró hódítókkal, elvégre is mint nemzet megszűnik lenni, nem remélvén, hogy a reá tölt igát nyakáról valaha lerázhasa. És valóban egy néhány év eltelt a nélkül, hogy a reménynek legkisebb szikrája is felleboghatott volna, — a nemzet törvényeire tekintet nem volt, s az ország maga a rendszer következtében úgy tekintett mint haszonbérbe vett birtok, azon haszonbérlettől, ki mentől többet akar bevenni a birtokból a nélkül, hogy reá egyéb gondot fordítson, mint hogy e föld zsirját szívja; ha ekkor jön elé az octoberi diploma, akkor a nemzetnek, melytől minden elvétel, mi multjához kötő, és a körülmények nem látszóttak olyannak lenni, hogy változás legyen, meglehet némely egyeinek nézve örvendetesb lesz vala; mert az önkényt jövő nem pedig körülmények általi visszaadás jellegét hordta magán.

Azonban az idők multak, a nemzet nem fegyverrel kezében, de egyetértés és a törvényesség terérei visszamenés folytonos vágya által kezdé átlátni a világgal, és főleg ő felségével, ki az uralkodásra vala hivatva: miszerint sokkal biztosabb támaszt nyer az uralkodó azon „nemzetben, mely a törvény, nem pedig a fegyver ereje által van hozzá csatolva“, és hogy az uralkodót, ki a törvény megtartását és tartatását teszi ki uralkodása fölülvél, biztosabban védi minden lehető kültámadástól, mint minden hadi szerek.

Ez hozatá az october 20-diki legmagasb diplomát; de azon oklevél csak megmutatja a magyar birodalomban lakó különböző hazafiaknak, miszerint az alkotmányos terrei át lépés ő felségétől többé nem fog lázadás gyanánt tekintetni, hanem a szerint kíván uralkodni; ezt megmutatja az igaz; de nem az alkotmányt magát adja vissza.

Egy oly lépés volt ez, (rendkívüli helyzetünkben), melyben a király ő felsége hivatkozik azon kötelességekre, melyeknek erejénél fogva a német császár magyar király leve; tehát a törvények uralkodásának elismerése.

Ez kezdete az átmenetnek azon állapotból, mely a születésénél fogva legitim király uralkodása alatt a tanácsadói által behozott törvénytelen helyzetből visszavezessen azon állapotba, mely az uralkodó személyével ugyanazon legyen, azaz, az illegitim kormányzásti formát legitimé változtassa át.

E cél elérésére a megyéket szervezik; a régi rendszer athletáit hazaiak válták fel; és a megyék lakói ohajaik kimondására egybehívtak, a megyék a ragaszkodást 48-hoz kimondák, ezzel egyszersmind azt is, hogy azok jelenleg a haza lakóinak kötelező törvényei. — E törvények épp oly erősek reánk nézve mint bármely más kötések — és miután ezek szerint kormányozódott az utolsó országgyűlésünk nyomán és ő felsége előde szentesítése következtében hazánk addig, míg a törvényes állapot megvala, ezeknek életbe léptetése tehát a leendő országgyűléseig nem újítás; hanem mindaddig míg az ország rendei által nem változtatik meg, kötelező erejű. Ez elvből indulnak ki a megyék Magyarországon; tökéletes törvényes az elv, amde e kivételes helyzetből mikénti visszamentel az alkotmány vágásai közé az egész országban egyetemesen kell, hogy megtörténjék; nem pedig úgy hogy a megyék külön határozzanak önmagok felett; a rajtuk elkövetett sérelmeket egyetemesen kell megorvosolnunk, ezeknek orvosa az országgyűlés; ha aztán, midőn az országgyűlésen kimondjuk azt a mi szívünkön fekszik, ha a sérelmek orvoslását ott kívánják, és ki nyilatkoztatják, miszerint a törvény meg van sértve; hivatkozva rája, hogy mit tartalmaz, akkor ha azok nem orvoslódnak, nem a nemzet lesz az ki a törvénytelenesség terén vagyon, és éppen ez az egy a főfegyver, mi mellettünk küzd. Ez elv talán rövidbe így foglalható: a nemzet a törvényesen és a törvény által uralkodásra hívott személyhez — ki nálunk a tör-

vény kifolyása — éppen oly híven ragaszkodik mint saját törvényeihez és egyiket a másik nélkül képzelni sem tudja; mentől előbb megyünk át a valószínű törvényes térre, és mentől előbb lép az életbe a kiegyenlítés, annál biztosabb az átmenet, — gyorsítása ily esetekben az átmenetet siettetni a bizalmatlanságból a bizalom terére. Erdély most még mind csak a szép reményekben él, tetteleg még ott van, hol 57-ben volt, s hivatalnokaink még csak a papíron vannak, működésök nem kezdődött meg, — a megyék mind a leendősek sorában vannak. Utolsó törvényünk unión alapszik, ez alpnak életbe léptetése nélkül nem képzelhetünk teljes törvényes tét, mert valamin a magyarországi utolsó törvények Erdélyt visszacsatolták, úgy az erdélyiek is ezt Magyarország-hoz köté, tehát a két ország egygyé vált, a külön szakítás pedig nem törvényesen történt; Erdély tehát addig míg a magyar országgyűlés róla le nem mond, Magyarország kiegészítő része. Erdélyt Magyarország nélkül, és Magyarországot Erdély nélkül képzelni sem lehet. — Választási törvényeink nem az erdélyi országgyűlésbe küldendő képviselők számára hozattak, mert az utolsó gyűlés, mely itten történt, nem az új választási törvények alapján gyűlt egybe, a régi választók követjei hozták az újakat, de úgy hogy azok a leendő Magyarországgyűlésre küldessenek.

A két haza tehát egygyé vált törvényesen; a partium visszacsatolása, mely már mint látjuk tetteleg is meg lesz, ugyan oly törvényezik erejénél fogva történt mint Erdélyé; — mert midőn Erdélynek Magyarország által azon jog hagyott fenn, Erdély ha akar visszacsatolódik; és Erdély országgyűlése elfogadta és akarta, akkor Erdély Magyarországra beléolvadt, és mint külön álló ország lételet megszüntet.

Ezáltal kimondá magára azon elvet, miszerint a magyarországi gyűlésen hozott határozatok reája nézt is érvényesek, — tehát megyei tisztviselői szervezetének is ugyan azonosnak kell lennie a magyarországbeliékel, — és a míg a visszacsatolás megtörténik, „a törvényes térről semmit sem mozdulva el a törvény megtartása mellett kell elhatározatlan működni.

(D) A január 16-diki királyi leirat hatása az általunk is közölt esztergami és honti felirat által már némileg jellemezve van, most még Szepes és Gömör megyék felirata fekszik előttünk. Ezek is azon kemény és ellentálló hangon szerkesztvők mint a honti. Szorosan állanak a törvényesség mellett, és semmi hatalom által nem engedik magukat onnan visszaretentetni. Nem fogják felhajtani az adót, melyet nem országosan vetettek ki, s melyet felhajtani hivatalos esküjük tilt, nem ismerik el, hogy egy is az emigránsok közül hazaárulónak tekintessék, míg őket illető forumok az országgyűlés el nem ítélte.

Ki tagadhatja mindezek dacára, hogy a megyék szorosan a törvényesség terén állanak? Ezt tagadni nem lehet és a bonyolodás főoka az: miért nem állott a kormány egyszerre az 1848-ki jogalapokra, főként azután, hogy a vármegyék általános közvéleménye a legelhatározottabban a törvények mellett nyilatkozott, annyira pedig, hogy még gróf Zichy Ferenc is, a ki 1848-ban az orosz invasio mellett ausztriai főbiztos volt, most mint Nógrád megye főispánja legelőbb enunciatla Kossuthot megyei biztornny tagjává; ez olygareha, ki annyira ellensége volt akkor a forradalomnak, hogy üldözte azt is, kinél forradalmi bankjegyet látott.

Láthatni, hogy roppant változáson ment át a nemzet minden rétegeinek meggyőződése, s hogy a restitutio in integrum nélkül a kiegyenlítés lehetetlen. És vajjon miért nem lépik a kormány egyenest e térre? Mit árt a magyar nemzet független kormányzatának helyreállítása; mit árt egy erős Magyarország a dynastiának, mikor ez évtized igazolta, hogy a dynastia csak egy erős Magyarország vállain lehet valóban erős?

Mi elismerjük s ki is mondtuk, hogy egy-két megye tett tulzásokot, de azt, hogy törvényes jogait túllépte, nem lehet mondani. Tapintatlanul jártak el itt-ott, de törvényellenesen nem. A mérséklet azonban azért ohajandó, hogy az országgyűlés nehogy a megyékre fogott forradalmi magatartás miatt elmaradjon, mert a megyéket katonai erővel el lehet némitani; de az országgyűlésnek ily erővel elnémitása megrázná Európát.

Tehát a politikai harez természete azt kívánja, hogy a megyék el ne vágják az országgyűlés összehívásának útját, s létesítését a nemzet képviselőit, melynek szólás-szabadsága és személye sérthetetlen.

Az ausztriai lapok egy része minden erejét megfeszítette, hogy a megyék magatartását Európa előtt forradal-

miasnak tüntesse fel. Egészen az 1848-ik év őszén tapasztalt magatartás látszik e lapok hangján, sőt még magyar lap is találkozott: a „Pesti Hírnök“, mely a vármegyék irányában oly ildomtalan hangon beszél, a mely mélyen sérti éppen azon municipalitás méltóságát, melyet e lap a felelős miniszterium ellenében annyit bombasztal védelmezett.

Midőn 1848 végén a magyarok még mind legitim magatartására a reactio a lázadás Kain-bélyegét sütötte, s a bécsi lapok szórták menydörgő átkait a magyarra, legálább annyit előnyünk volt, hogy hasonló hangon magyar lap nem beszélt. Most a „Pesti Hírnök“ e részben az „Alg. Zeitung“-ot is tulszárnyalta idei 20-dik számú főcíkjével.

Mi, kik magunk is ajánlottuk a mérsékletet, tán teljes illetékességgel kérdehetjük, melyik vármegye lépett tul azon jogkörön, melyet neki a nemzet törvényei megengedtek, s nem ott van-e a baj, hogy a kormány nem lépett egyszerre az 1848-iki megszentített törvények basisára?

Egy ily elhatározott lépés minden ellenzéklet megsemmisít vala, és nem jutottunk volna oda, hogy napról napra mindinkább fokozva látjuk a kormány és nemzet közötti feszültséget.

A mi elvtünk az, hogy a megyék minden esetre csak addig mehetnek, hogy az ország egybegyűlését eljárásaikkal meg ne akadályozzák, mert e feszült kérdések közt csak az ország képvisellete birhat döntő tekintélyvel, s annak köteles az uralkodó is megszentíteni elhatározásait. Amde ha elnézzük némely bécsi lap magatartásának tulzásait; a magyar lapoktól megvárjuk, hogy Catilinariát ne menydörgjenek oly ildomtalan hangon akkor, a midőn azt bizonyítani nem tudjuk, hogy akár melyik megye ekkorig a hozott törvény ellen cselekedett volna.

Az ily nyilatkozatokkal csak a reactio kezére dolgoznak.

Adakozás a kolozsvári Széchenyi-dramajutalomra. — A mezőségen Mocson mult évi júliusban tartott Széchenyi-requiem alkalmával, a Széchenyi nevére alapítandó dramajutalomra tett gyűjték jelen hó 27-kén kildetett kezünkbe, mely összesen megy 70 ft 82 kr-ra. Ebből 20 ft 82 kr bankjegyen, 50 forint állam-kölcsön-kötelezésben, melyet egy román hazánk fia Hosszu József ur szentelt a magyar művészetnek. Eljen! — Továbbá Mohai Károly ur ivén ajánlottak a felszólításkor befizetendő Winkler Frigyes 10 ft, Gáman János 5 ft, ifjabb Ajtai György 5 ft, Turi Elek 5 ft, Harmath Lukács 2 ft, Szarvadi Pál 2 ft, Utezas Lajos 2 ft, Kászoni Ferencz 5 ft, Monos Elek 2 ft-ot. Egész eddig részint pénzben, kötelezésben beküldött, részint felajánlott és felszólításra beküldendő összeg 2312 forint és 10 darab cs. k. arany.

A moci adakozásra nézve itt közöljük a hozzánk beküldött számolatot: Igen tisztelt szerkesztő ur! A mult év július 23-kán Mocson tartott gróf Széchenyi-requiem pénzkezelése s rendezésével megbizva, köteles számolatomat egyfelől állandó elfoglaltságom, másfelől több egyéniségek ígéretei miatt, melyek a mellékelt összeget 100 fra kiegészíteni ígérték, de mely ígéretek még eddig — valószerűleg vidékünkönkől eltávozások miatt — be nem váltattak, megkérve, miután több a gróf Széchenyi-requiemben tényleges részt vett tagoknak számoltam, nyilvánosan is közre kívánom tenni. Minek is becsült lapjában egy kis tért kérek.

Ugyanis a begyűlt pénzmennyiség összesen 180 ft. és egy 50 ft-os státuskötvény

mindössze	231
Költség összesen ment	159 ft 18 kr

Fennmaradt összeg 20 ft 82 kr és a státuskötvény, mely tesz együtt 70 ft 82 kr

Ezen összeget, miután indítványomra, a gr. Széchenyi drama jutalom tőkéje alapítására fordítottatni elhatározottatott, az illető helyre juttatás végett ezennel uraságnak kézbesitem.

Kiemelendőnek vélem végtül még azon körülményt, hogy requiemünk ünnepe nagyobbtá és segédelmzésébe befolyt nemzet- és valláskülönbség nélkül az egész vidék értelmiségének minden osztálya, s hogy az 50 forintos státus obligatio egy moci birtokos román hazánk fia járulása. — Maradván e felett uraságnak tisztelt szolgálja

Mocs, január 20 kán, 1861. M. Winkler Frigyes, járási orvos.

Öszinte szót az szász hazánkfiától. — Brassó, január 22-kén, 1861. A hírlapok azon vónak, a melyek által a szivből jövő vér gyanánt, az irányadó tanácsok és felvilágosító tanúságok szétáradnak, s a nép különböző rétegeit áthatják. Mai időben a legszerényebb polgár is az ő lapjában nem csak egy tarkabarka hírfüzet keres, hanem főleg felvilágosítást kíván abból nyerni azon irány felől, a melyet általában a politikai folyam vesz, hogy ahöz mindenki habár egy cseppel járulhasson.

Bátor vagyok addig is, míg többel járulhatnék, néhány őszinte szót elmondani önnöknek. Úgy hiszem, semmit se fog ártani, ha a legnyíltabban beszélek.

Ugyan miért nem neveztetett ki inkább az evang. superintendentens és a segesvári derék polgármester vagy más több tekintélyes, kedvelt, a korszellemet átértő, független férfit, a kiktől előre bizonyosak lehetünk volna, hogy minden elfoglaltságtól ment, szabad véleményt fognak adni!?

például a derék lelkes Schiel, az eszes Dück fivérek, a derék dr. Trauenfels sat.

Miután tehát a szászok egyáltalában nincsenek megelégedve a bizalmi férfiak választásával, s miután nem bíznak bennök, hogy a nép obhajlásának megfelelő szavazatot fognak adni, ennél fogva a polgárok elhatározták nem elégedni meg a károlyfejtővári konferenciának netalan ellenkező határozatával, hanem appellálni fognak a néphez, s minthogy ez egészen az unió mellett van, mindjárt a bizalmi férfiak összehívásakor felfognak lépni a nemzet egyhangú kívánatának nyilatkozásával, s így a meghívottak egyéni s minden mandatum nélkül beadott véleményét paralyssálni akarják.

E nézetek annyira általánosok a népnél, hogy M...r minden népszerűségét elvesztette, s csak közelebből is az iparegyületben minden polgár bizalmatlanságot nyújtotta irányában, minthogy 1848-ban az unió ellen volt, s a birodalmi tanácsban a kisebbséggel szavazott. *)

Szászváros, 1861 januárius. — A szászvárosi ref. gymnasiumra nézve a lefolyt 1860-dik év derült napokkal járt le: gyarapodott népességében, emelkedett egy osztállyal, lépesedett vagyonában, s ez képesé teendő főbb emelkedni.

Az 1860 szeptemberében közltem alapítóhoz még következő tagok járultak: Makrai László 100 ftal, Buda Imréné s fia József 50 ftal, Góró Lajos 100 ftal, Keresztés Kálmán 10 ftal, Balia Ignác 100 ftal, Szörényi Ferencz 50 ftal.

Könyvtára is szép gyarapodást nyert: mert Szálbeck Jakab ur, néhai fiának Györgynek igen értékes könyvtárát, melyben Hunyadiak kora, Nemzeti könyvtár, Eötvös, Széchenyi, Wesselényi, Kisfaludiak, Vörösmart, Podmaniczki, sat. műveik, Pölz, Welcker, Rotteck, Eichhorn sat. Rousseau, Montesquieu, Guizot, Thiers, Bulwer, Byron, Hume, Maculay történelmi s jog-bölcselmi műveik díszlenek, elküldte a szászvárosi ref. gymnasiumnak, hogy vele fiának emléket örökítse. Valójában alig lehet akár magunk, akár kedveseink emléket szebben és biztosabban megőrizni a feledéstől, mint a tanintézetek fölségellésével. Mert míg például az iram könyvtár a szászvárosi ref. gymnasiumban a Szálbeck György nevet viselendő, addig másfelől mindazon ifjak, kik belőle szellemi táplál nyernének, mindig hálással fogják emlegetni a Szálbeck György nevet; mert azon honfiak, kik szégyenségek miatt sehol sem tanulhattak volna; ingyen vagy olcsón tanulni módot nyervén azáltal, hogy a szászvárosi ref. gymnasium alapítói I. Rákóczi, Barsai, Apafi fejedelmek, Barsai Mihály és Sándor, Nalaezi József, Bálint Heléna, Barsai Abrahámné, gr. Kun Zsigmond s mindazok, kik közelebbről adakozván, már hirlapok útján közlőlvék, a tanított fizetéséről gondoskodtak, valahányszor eszükbe jut, hogy csak ezek segélyével emelkedhettek fel a barnok sorából, áldani fogják hamvait az ily buzgó honfiaknak, és ez monumentum aere perennius leand; mert azok, kik például Krajszmayer Anna, Lippert János, Rápoli Székely Péter hagyományából jutalmat vagy segélypénzt kaptak, valahányszor e jutalom- és segélyosztás megtörténik, áldást kérnek azoknak porára Istentől, kik magoktól az élvezeteket megvonván is, megtakargatott vagyonukat a szorgalom fölségellésére és megjutalmazására félretenni elég erőnyesek voltak.

Eljövén már iskolánk fedele alá, Szálbeck Jakab ur kezéből, az iram értékes könyvgyűjtemény, székségesnek látom egy pár szóval az igazat földeríteni azon tudósítás ellenében, mely „Korunk“ 1860-dik 8-dik számában nem éppen igazán van közölve. Szálbeck Jakab urnak felajánl levelet Nagy Ignác ügyvéd ur 1860 szeptember 20-dikán adta át az iskolai előjárásnak, mely is azt tüstént megköszönte és értesítette az ajándékozót, hogy egyik iskolai előjáró, az ajándékozó barátja, a régi szives barátság fölfrísítésére egy napot szentelendő, le fog a könyvekért menni. Ennek ezen szándéka állott november 4-keig; akkor átlátván, hogy töle nem lehet, úgy biztam meg én alólt a könyvek elhozásával. Én pedig erről tüstént értesítettem az ajándékozót urat, de úgy hittem, hogy annál, ki ajándékozta, 5-6 héttel tovább állása nem hoz kárt, míg az iskolának igazgató, és egy osztállyal tanító nélkül létele, hacsak négy napra is, szellemi kár s a gyermekeknek dolog nélkül leveése nagyobb felelettel jár, mint a könyveknek egy pár héttel később elhozása. Szabó György, igazg. tanár.

Sz.-Udvarhely, jan. 21. — Kaszinó-egyletünk megvan alakulva. All jelenleg 113 alapító- és 69 részvényes tagból. Legelső elnöke volt Henter János, kinek lemondása után az e hó 12-dikén tartott közgyűlés elnöké választotta Ferenczi Józsefet; ellenőr Bölskevi József, titkár Bacsoni Ádám, könyvtárnok Zajzon Ferencz, pénztárnok Boér János. sat. Jelenleg a következő hirlapok és folyóiratok járnak a kaszinónak: Pesti Napló, M. Sajtó, Pesti Hírnök, Magyarország, Politikai Ujdonságok, Kolozsvári Közlöny, Korunk, Bukuresti M. Közlöny, Vasárnapi Ujság, Uj M. Muzeum, Magy. akademiái Értesítő, Szépirodalmi Figyelő, Budapesti Szemle, Üstökös, Bolond Miska, Nefejejs, Falusi Gazda, Gazdasági Lapok, Kerti Gazdaság, Hirmondó, Wanderer, Vaterland, Kronstädter Zeitung, Dorfbarbier és Gartenlaube. Tehát összesen 25 hirlap s folyóirat, melyből 20 magyar, 5 pedig német. — Továbbá ajándékol járhatja az egyletnek Mihály Antal a Napkeletet; Henter János pedig 32, Boros Károly 3, Bacsoni Ádám 6, Kis Ferencz 2, Zajzon Ferencz 3, Korondi Mózes 7, Csató József 2, Szűcs Márton 11- és a helybeli rom. kath. gymnasium ifjusági könyvtára 11 könyvet ajándékoztak. Térképeket adtak az egyletnek: Hickmau Gusztáv Erdélyt, Sárosi Károly Európát, Russ Demeter Olaszországot. Ezek példáját követve a többi egyletit is, reméljük, hogy ajándékaikkal nagy mértékben növeljük.

*) Annál feltűnőbb lesz, ha éppen azon bizalmilag meghívott férfiak is az unió mellett találunk, s mint törvényt és viszonyokat értő emberek fognak is nyilatkozni, kikről ezt az uniót pártoló szász közvélemény sem teszi fel.

velendik az egylet könyvtárát addig is, míg az egylet könyvek szerzésére pénztárából nagyobb mennyiséget fordíthatna. Az egylet félvénkénti rendes közgyűléseit október és április 1-én napján tartandja d. u. 3 órakor.

A halhatlan gróf Széchenyi István özvegyének vigaszlelvelel küldött, melyet a titkár következőleg fogalmazott:

Nagyméltóságú grófné! Kegyelmes asszonyunk!

Valamint székegyföldünk a magyar haza legkeletibb végszélét képezi: úgy e soraink is tán utolsók azon számos részvénytulajdonosok és vigaszlevelek között, melyek a hon szellemi és anyagi fölvirágztatása csüggedetlen kezdeményezőjének, annyi akadályokkal küzdött s oly roppant áldozatokat hozott legdiesőbb bajnokának, kelet népe legnagyobb fiának, a halhatlan gróf Széchenyi Istvánnak elvesztése alkalmából, a hon batarain belülről és kívülről nmigod kezei közé jutottak. Azonban késedelmetünk mentse ki azon körülmény, miszerint eddig nem valánk oly helyzetben, hogy fájó részvétünket testületileg nyilváníthattuk volna. De a közvesztés érzete e székegy anyaszék minden hű fiának és leányainak keblében oly mély vala, mit érezve és tapasztalva nem engedhettük meg, hogy e részben többi fájórokonink felülmutassanak. Ennek kétségtelen tanujelét szolgálhatnak: egyszer gyászünnepeinket, melyeket ez anyaszék fővárosában Sz.-Udvarhelyen a római katolikusok és reformátusok imaházaiában m. évi április 30-án — tehát éppen a hon szívében Budapestben az akadémia, a dícsőültnek ez egyik legnagyobb szülőltje által rendezettel azon egy napon, — a görög-egyesültek templomában pedig m. évi jún. 7-én általános nemzeti részvétellel, kegyelettel és vallásos szertartással szenteltünk meg. E közrészvét tanujelét továbbá: a közérzelemnek az előbb említett napon hozott s híven is teljesített azon határozata, minél fogva egész május havi folytán e székegy szék népe gyászjelvényt hordozott. És e gyászszertartások s e gyászjelvény-hordozás mellett, az előbbi gyászünnepek napján az érzelmei magasztosultsága egy állandó emléket is emelt körülünkben a nagy-nak, kinek nevet a hon minden zugában annyi nagyszerű mű dícsőíti. Ez emlék: kaszinó-egyletünk. Mely midőn nmigod és az imádott közhaza fájdalomban ösztöne részvétét ezenem nemcsak tagjai, hanem ezen egész Udvarhely anyaszék nevében testületileg nyilvánítja: akkor egy szerszind szívből öhajítja, hogy enyhüljön nmigodnak a közhaza által bálványozott férj elvesztésén legméltóbb fájdalma azon tudatban, miként gyászát a hon legtválóbb gyermekei is osztják! leljen nmigod vigaszt azon remény valószínűsében, hogy nagyreményű fia a dícsőült atya nyomdokain járandak, s így a honnak ahoz hasonló védoszlopai, a nemzetnek azt kipótló vezérei leandnak! és táplálja nmigodaton azon szilárd hit, hogy az utókor emlékezetében gróf Széchenyi István neve mindig él: míg a földön valahol egy ember él!

A kik egyébiránt kaszinó-egyletünket magas kegyébe ajánlván, mely alázattal öröklünk nmigodnak alázatos szolgálai: a sz.-udvarhelyi kaszinó-egylet nevében

Henter János m. k. elnök.
Bacsoni Ádám s. k. titkár.
Az utolsó rendkívüli közgyűlés, Bacsoni Ádám indítványa következtében, általános lelkesedéssel megválasztotta az egylet tiszteletbeli tagjaivá gr. Mikó Imre ő nmigát és b. Eötvös József ő nmigát. r. l.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A „Korunk“ távirata szerint Krasznamegyében báró Bánffy Albert, K.-Szolnokban báró Wesselényi Ferencz, Zarándok Pálos János es.-sz.-mártoni es. kir. jársfőnök, nevezettek főispánokká; Kövárvidék főkapitányává Dörgő Gábor.

— A gazd.-egylet borászati bizottmányának a múlt héten igen érdekes értekezés történt. Régebben többször említettük, hogy egy maroszeiki kis birtokú székely nemes Báthi Gábor saját felfedezésű szőlőtermelés által nemcsak a gazdaságat ezen ágának tett fontos szolgálatot, de saját anyagi állását is kellőleg biztosítani képes vala. Ezelőtt egy évvel a borászati bizottmány körútjában meglátogatta Fintaházán e birtokmél s méltánál kezelési módját. Sok nagy birtokú ur alkalmazta már is Báthi rendszert, kiknek e hazánkfi szolgálatkészen adta utasításait, sőt tetileges szolgálatát. Báthit felkérték, hogy szőlőkezelését írja le. Ő leírta s a múlt héten olvasták fel a borászati bizottmány előtt. Kezeleése és rendszere, melyet mint 18 évi folytonos experimentatio eredményét fényes siker koronázott, a bizottmány feltűnően helyesnek, s az e téren tapasztalatokat egyes részletekben túlszárnyalónak ismeri el, s az egylet országos választmányának ajánlani fogja e munkát sajtó útján közreadását.

— M.-Vásárhelyről írják hozzánk, hogy ott a fa oly kelendő, miszerint azt már nem alkuszszák, hanem árverezik, és egy szán fáért adnak 5 forintot pengőben, a mi régen váltóban sem járt. — Ilyen formán vagyunk Kolozsvárott is. Itt a faszűkségen legnagyobb mértékben az ugnyvezet berki fával szoktak segíteni, melyet az Eszterházi grófi család gyalui birtokából nagy mértékben szállítanak le a Szamoson, s mely a piaci árhoz, és a fa jószágához mérve nem tulzott áron adatik. Az idén azonban onnan roppant támenyiséget a gyárok számára bevásároltak, s most bizony mindnyáján éreztetik e jó tüzifa hiányát; nemcsak azért, hogy a piaci fa ára sokkal felebb van fokozva; de azért is, mert a piacra nem szállítanak annyira kiszáradott fát.

— Décsről veszünk a következő szomorú levelet: „Temetésről jövőnk, szivünk sajog a fájdalomtól; ismét küldt egy jeles a dícsőek sorából, új csapás váratlan vesztése, a haza boldogulásának reményei között; mintha Isten ugny akarna, hogy örömrünk ne legyen teljes tükéletes; csüggy-kerezturi T o r m a J ó z s e f halála vesztése nemcsak övére, de a házára, a tudományra nézve is. Elhunyt e hó 19-én este 7 órakor szivgörcsben 60 éves korában, eltemették e hó 22-én d. e. 10 órakor Csicsó-Keresztúron. A megye díszre virága, a jó hírből álló Belső-Szolnok notabilitásai kísérték a családi sirbaltba a megye egyik nevezettségét, legnagyobb fiát, büszkeségét. „Ily férő sirjánál iga-

zán, jeles kezekkel ragadja meg az ember keblét semmi-ségének érzete, s a merész lélek szárnyaszegetten törpül meg, a mulandóság mutató ujjá elött;“ mint mondá egykor a legnagyobb magyar szónok egyik nemzeti halottunkról. Nagy számmal jelentünk meg a temetésen, s a gyászszertartás alatt kétszer énekeltük el a „Szózat“-ot. Az elhunyt negyzer képviselte meggyűnt a legnevezetesebb országgyűléseken, és sok ideig viselt jelentékeny megyei hivatalokat. Elv, hűség, tiszta hazafiság, őszinteség, becsületesség voltak főjellegvonásai az alkotmányos érzelmi szabad-elvű férfinak. Következesség szóbán, tettben és a legjözönabb logica vonult át egész életén, mindent szigorúan meg-bírált mi elibe került, száz meg százszor elolvasott mit kezei között kiadott, a historiai criticusok legszigorubbja volt e nagy diplomata s történetnőd. Sokat vesztett benne a tudomány, különösen a történetirodalom; írásbeli hagyományai sok száz iekre menők valódi gazdag tárháza a történeti kincseknek, melyeknek nem lehet méltóbb örökösse mint egyetlen fia a tudományos műveltségű szelleműs Torma Károly. Az idevált utolsó szava mit írásba tett az volt: o r d o rend s e szó eléggé jellemző az elhunytat, Béke porainak! Áldás emlékének.

Pataki Ferencz.
— A vidékről a következő értesítést veszünk: A székegyföldön egy felirat készült s tán már ntba is van a székegy bizottmányi tagokhoz; ennek mását küldöm. „Tudva van előttünk, hogy a ballomás szerint febr. 11-re kitűzött k.-fehérvári értekezletre a magas kormány a sz. nemzet részéről önköt, közbizalmat bíró egyéneket, kinevezett; nem utasításé, se nem azért mintha önkörül a közkívánat nem ismerését föltételeznék, hanem inkább annak tudatása végett lépünk fel: miszerint a sz. nemzetnek egyetlen és általános akarata, hogy a kinevezett urak a leendő értekezleten indítványozzák egy feltérjesztés létrehozását a felséghez, melyben fejteztessék ki a közhaj az 1848. szentesített törvény-cikket visszaállítását és egy Pesten tartandó országgyűlés minélhamarábbi egybehívását. Az értekezleten egyéb dolgokra való kiterjeszkedés iránt önkre a felelősség terhét költük.“

— Háromszéki levelezőnk írja: „Ide is megérkezett már azon udvari kegyrendelet, mely szerint a mielőbb megtörtendő hivatali változásokkal azon es. hivatalnok, a kinek nincs gyermeke vagy pedig van egy-kettő, az eltávózsra kap 1 havi díjt és upénzt; a kinek több gyermeke van, 2 havi díjt és upénzt. — A kívándorlottak mint halljuk Galaczon szervezték.“

— Bánfi-Hunyadról írják nekünk: Folyó év január 1-én magyar-gyerő-monostori közlakos Giszka Vonutz leánya B.-Hunyadra jött vásárolni, s ezt végezvén, egy barátjával esefelé haza indult, csak fél utat tehetett, gőresös szenvedése s a nagy hideg annyira sanyargatta, hogy kénytelen volt leülni, kétségbeesetten kérte szivelen utasítást, hogy várjon egy keveset míg pihen, de ez elég érzékelen volt ott hagyni a bizonyos veszélynek. Január 2-án hajnalban monostori szekerek megtalálták a leányt fagyva, s mint teljesen meghaltat oly meggyőződéssel tették a száma, be se takarták, vitték Nyírszóra; itt egy házhoz embertelenül behurcolva a fagyos tagok kopogtak, hitte mindenki, hogy meghalt. A halottvizsgáló ezt megtudva rögtön izent járási orvosi M. J. ur után, ki is lelkiismeretes pontossága szerint holmi szeszt vive magával, a leggyorsabban megjelent a helyszínen. Jó orvosunk ügyes tapintata, s győgyimód használata után sikerült, hogy a holtak volt leány este 8 órakor megszólalt, magához jött s ma egészen jobban van, az egész helység bámulatára. A szülők öröme kimondhatlan nagy.

— Esztergammegyében a jan. 16-ki manifestum következtében határozott, általunk is már közlött felirat vitatásakor Forgács gróf a hg-prímás vezérlete alatt ő felségéhez indítandó országos küldöttséget javasolt volt azon kéressel: hogy a király méltóztatnék Budára jöni s a magyarok szivét irántok való bizalmával meghódítani. A hg-prímás készen is nyilatkozott rá; a javaslat azonban nem lön elfogadva, mivel az országgyűlés úgy is már küszöb előtt áll. A hg-prímás ez alkalommal említé, miként ő felsége oct. 21-én úgy nyilatkozott előtte, hogy a menekülteket szándéka visszahívni; mindazáltal az a körülmény, hogy némelyek jószágai lezárólvák, akadályozólag jött közbe s ő felsége maga stírtézt ezen kérdések megoldását, eltűkelté akarajta levén, mint maga mondá, az amnestiát kihirdetni.

— A „magyar Izraelita“ című folyóiratnak már néhány száma megjelent, jeles cikkeket hozva, s az izraelitáknak a magyarhaza iránti kötelességeit s az őket megillető jogokat fejtegetve. Előfizetési ára félévre 3 ft o. é. — Ajánljuk buzgó pártolásába a magyar izraelnek.

— A horvát báni conferentia székségesnek látja felvilágosító nyilatkozványt becsátani ki a földnéphez, mint a melylyel „a haza, szabadság és rend ellenségei s köztük császári hivatalnokok is azt akarják elhitetni, hogy a régi alkotmányos rendszerrel a robot ismét vissza fog állíttatni, és mellett még Horvátország egyesítését Stájer-, Krain- s más tartományokkal obajtták, s az alkotmányos Magyarországgal leendő egyesítés ellen izgatnak.“

— A mint Velenecéből írja a „Triest Ztg.“, a bankó-kényszerrel a mostani alakban, a kormány felhagy. E hó végén másnemű pénz operatiót várnak.

— Napoleon császár a tüzérségi muzeum műhelyében egy ágnyt készítettett alumínumból.

— Londonból, jan. 21-ről írják a „Köln. Ztg.“-nak: „Osztrák lapokban a pesti városhatóságnak egy határozatáról olvastunk, miszerint az osztrák kormány megkerestették, hogy az ostromállapot korában elközbött magánfegyvereket szolgáltatassa vissza tulajdonosaiknak. Ez merőben eredmény nélküli kérvényezés lenne. A fegyverek — ha nem is mind, de nagyrészt — tavaly itt Londonban, nyilvánosan elárvereztettek, mert angol üzerek megvették azokat az osztrák kormánytól. Az osztrák lapok akkoriban tagadták e tény, de én most is ragaszkodom akkori ily értelmű jelentéshez, és pedig annál is inkább megingathatlanul, mert az árverészen sorozatpéldányok amaz árverésről.

— D ur az z o b ó l, jan. 16-ról írják a „Triest. Z.“-nak, hogy ott azon nem éppen alaptalan gyanút táplálják, hogy

piemonti hajók által fegyver bevitele fog megkíséreltetni, vagy az talán már sikerült is. Ugyanis nem rég olasz zászlókkal ellátott hajók érkeztek oda, melyek déli Olaszország számára ükröket és lovakat szállítottak, s ezekről a hajókról hiszik, hogy fegyverrel rakott ládákat is vittek, melyek Montenegroba, vagy tán Magyarországra voltak száma. „Ha nekünk — teszi hozzá a levelező — erős helyőrségünk lett volna, úgy könnyen elkobozhattuk volna az egész szállítmányt, de a török tisztviselők kik egy központi hatóságtól függenek, a mely e tekintetben semmi parancsot sem adott, se nem látnak, se nem hallanak semmit azokból, a mi körülöttük történik.”

Sz.-Udvarhelyről, jan. 23-ik írkék nekünk: E városról némely hírlapok közelebből oly közleményeket hoztak, a melyeket meg kell igazítani az igazság tiszta kiderítésével. Így pl. a „Magyar Sajtó” idei 2-dik számában a 7-dik lap 3-dik hasábján „Kihágások Székely-Udvarhely” cím alatt „egy bécsi lap” után merőben alaptalanul íratik, hogy itt „egy esendőrszázados ablakait beverték.” Itt jelenleg más esendőrszázados nincs is, csak egy nyugalmazott, a ki néhány évig mint esendőrhadnagy itt lévő állomásban, ez alatt úgy viselte magát, idegen nemzetbeli léte, a nép irányában, hogy nyugalmazott lépése után nem félt Sz.-Udvarhelyt választani állandó lakhelyül. Ugyanott merő hazugság az is, hogy itt „egy járásfőnök az utcán megátadott és bántalmazott. E helyett az az igaz, hogy a járásfőnök ablakait egy éjjel beverték, a ki ebből megértvén az irántai közhangulatot, eltétele magát Selykre.”

Továbbá a „Korunk” idei 20-ik száma 2-ik lapja 3-ik hasábján a „Hírfitel”-ben is hamisan íratik, hogy a dec. 29-én este történt két lövés a takarodót verő dobosra lett volna irányozva. Szoros vizsgálat után ugyanis kiderült, hogy egy gyermek az utcán gondolatlanul kilötte pisztolya mindkét csővének régi töltényét, és a golyó a következő megütötte. Bement egy ablakon, s a házi asszony mellére vissza esett, hagyván ott maga után egy kis kék foltot, de az adag kék bogyó nem ment a mellére, hiszen még sértülést sem kapott a bört. Hogy pedig a lövés nem a dobosra volt irányozva, bizonyítja azon tényállás, hogy a lövés helye, a dobosnak azon pillanatban állása és azon ház, melybe a golyó bement, egy oly háromszöglet képeznek, melynek a dobos és a golyó megállapodása közti oldala m. e. 150 lépésnyi hosszú. A katonaság és a vizsgáló biztosok magatartását pedig azért hadieszerűnek mondhatni, hogy egy gyermekies gondolatlanul olyan nagy dolgot csináltak, és a tettes fiút — ki egy előkelő nemesi család tagja — befogatták és szinte két hétig túllöcsöztették. — Ennél jobb volna azoknak a gyilkosoknak pörét lejártni mentől előbb, a kik csakhamar egymás után két életet oltottak ki szándékosan. — Az egész lövés történetét követelt eljárás a nemzetet gyanúsítani törekvő reakció köréit tünteti föl. — r. l.

Nyilatkozat. Girókuti jeles országos naptárában „Jó utat kívánok” című adoma kiigazítása. A kérdéses szép poharat (melyen egy kies vidéket a felkelő nap éppen sugarai derít fel) nem kis hanem nagy leány adta, a nagy leányt nem pirongatta meg Karaes Teréz néni, mivel jeles viselete által mindig jó példát adott társainak, s örömet szerzett tanítójának, melynélfogva azon kedvezésben részesül en valóban szép pohár, hogy azon számos szép ajándékokból, (melyekkel annyira elhalmoznak irántami szíves figyelmüket tanúsító derék kolozsvári szülők) ezen poharat választam napontai használatra, mely világosan tanusodik a mellett, hogy az ajándékozó kedves előttem.

Ezen igazítással nem magam, hanem az ajándékozó iránti szíves szeretetből tartoztam. Karaes Teréz.

Nyiltér. Girókuti P. Ferencz 1861-ki országos nagy képes naptárára alólírtóhoz egy előfizetési iv küldetett be a következő t. cz. megrendelők neveivel ellátva, u. m. Bartha Károly es. kir. fölleőr, Aranyosi József co. kir. alezredes, Merza Zachariás, Farkas Ignác, Székely György, Hamar Lajos, Fülöp Sándor, Fejér János. Múltán az előfizetési iven a t. cz. megrendelők lakása nincs följegyezve, fenn említett urak felszólítottak, az utolsó postaalomást alólírtal tudatni, hogy megrendelt példányaikat elküldhessük.

STEIN JÁNOS,
kolozsvári könyvtáros.

POLITIKAI HIREK.

— Az „Opinione” jan. 23-diki vezércikkében, melynek címe „az olasz politika programja”, kéri, kényszeríti a harci pártot, álljon el azon vesélyes szándékától, hogy jövő tavasszal Ausztria ellen minden áron megkezdje a háborút. Minden oldalról hangzik a harci kiáltás és a miniszterium elleni vád. Kényszeríteni akarnák, hogy oly harchoz fogjon, melyet halasztani akarna, vagy pedig adja át az államkormány rudját a szélső pártoknak. Az olasz forradalom oly stadiumba lépett, melyben csak az államférfiak erélye s a polgárok belátása gátolhatja meg a tulmérészkedést.

— Garibaldi magatartását illetőleg, már tettünk jelentést Türr küldetéséről. Egy turini lap legelőbb közli az illető beszédet. „Ha” — így nyilatkozik erre néve a Moniteur — „ha ezen jelentés hiteles, akkor Garibaldi engedelmesebbnek mutatkozott a piemonti király iránt, mint hármikor. De a forradalmi vezér harcias heve egyszer mégis fellobban és kinyilatkoztatja a híres magyarnak, hogy még számít az „ezerre”, midőn karját és szolgálatát Türr szép hazájának javára szentelendi, mint erre, a Siciliában elesett vitéz Tüköry sirján megesküdött. Egyébiránt Garibaldi csak személyes kötelezettségéről beszél.” A „Journal des Debats” Garibaldi beszédét igen békés jelleműnek találja; azt hiszi, hogy a mit abban Magyarországról mond, azt nem kell szó

szerint venni: általában valószínű, hogy Garibaldi elég ovas volt, hogy a Türr által tett bizalmas közlésekre adott feleletét nem kürtölé mindjárt a lapokban. A „Debats” levelezője azonban még is tudni akarja, hogy Türr küldetését kívánt siker koronázta. Az „Indépendance” szerint, Garibaldi abban egyezett volna meg, hogy Velence helyett, előbb Rómát kell az egységes Olaszországra kebelezni. Napoleon herceg küldetése, melyről a napokban már volt szó, szintén a római kérdésre vonatkozik, és arra, hogy mi történjék aztán, ha a francziák elhagyják Rómát. Erre azonban Gaeta elfoglalása előtt gondolni sem lehet; de éppen azért sok függ a Gaeta ostrom hosszadalmasságától, vagy sebesen bevégeztétől.

Ugyancsak a Köln. Ztg.-nak írkék Turinból, hogy Türr csakugyan sikeresen működött Garibaldinál. Garibaldi sokkal jobb hazafi, sem hogy hazáját veszélybe dönteni ohajtsa, s másrésztől annyira meg van győződve Victor Emanuelnek az olasz ügy iránti őszinte lelkesültségéről, hogy már csak emiatt sem utasítható el királyának ily sürgős kérelmét. Garibaldi ezért nem mond le Olaszország egységéről, sem törekvését az olaszok felizgatására meg nem szünteti, de ezt nem is kívánják tőle. Egy levél, melyet azon napon, midőn Türr a „marsalai ezer” gyémántos csillagát neki átnyújtja, a genuai bizottmányhoz intézett, már gyanítani engedi, mily tartást akar követni az exdictator Nápoly és Sziciliában. A levél így hangzik:

„Caprera, jan. 13. 1861. Tiszteletre méltó bizottmány! Tudomásul vevén a központi bizottmány f. hó 8-ról hozott intézt jégvényét, arra válasszom következő: Elfogadom a testvérisülési bizottmányok elnökségét, beleegyezem a közgyűlés által e hó 4-dikén hozott három végzésbe, és kinevezem Bixio tábornokot, helyettesem a központi bizottmányban, felhatalmazván őt, hogy szükségessé, magát egy harmadik személy által képviseltethesse. A bizottmány szólni az olaszok hazaszeretetéhez, és oda fog működni, hogy mind nagyobb összeg folyjon be azon célra, hogy Victor Emanuelnek Olaszország még rabságban sínlódó részének fölzabadítása könnyíttessék. Továbbá, gondoskodni fog a bizottmány, hogy az ország minden részében fiók-bizottmányok alakuljanak, hogy a testvérisülési egyletek minél gyorsabban eszközöltesenek. A testvérisülési egyletek napokint azon jelszót hirdessék Olaszországban, hogy 1861. tavaszán egy millió olasz hazafinak kell fegyverben állani. Ez az egyetlen ut, hogy magunkat erősnek mutassuk, és hogy titleg bírái lehessünk saját ügyeinknek, és méltónak mutatkozni azon becsülésre, melyet a világ irántunk érez. Kötelességemnek tartom az önkényteseket értesíteni, hogy én ez időszert semminemű toborzást sem rendeltem meg. Genuában „Róma és Velence” cím alatt, tüstént egy lapot kell alapítani, mely örökké a szent háborút hirdesse, mely az Olaszországra súlyosuló szegénynek valahára véget vessen, oly lapot, mely a választóknak fülebe döngje, hogy ezen cél elérésére egyetlen eszköz: oly képviselők választása, kik Olaszország egységét mindenek fölé helyezvén, a kormányt kényszerítsék, hogy az egész nemzetet felfegyverezze. Garibaldi József.

A dictator azon 225 képviselő kizárását sem ohajlja, kik Nizza átengedésére szavaztak, és a tekintetben is eltér Mazzinitól. Az „Opinione” nagyban udvarol Garibaldinak, és minden tartományt főlészöl az azon nápolyi comitéhez csatlakozásra, mely föladataul tűzte ki az exdictatornak páratlan diszkardot átnyújtani. Cavour gróf, Minghetti és Cassini kivételével, a többi hivatalársait kilépteti a miniszteriumból, és még a parlament egybegyűlése előtt új miniszteriumot alakít. Ezen rendszabály is Garibaldinak tett kedvezményül tekinthető.

— Páris, jan. 22. Hiteltérdemlő helyről értesül az A. A. Ztg., hogy a három forradalmi nagyhatalmaság, vagy is, Deczember másodika. Galantuomo és Garibaldi közt következő megállapodás történt: Garibaldi nem keveri bajba Franciaországot sem Szárdinát, és sem Rómát sem Velencét nem támadja meg; Franciaország és Szardínia ellenben pártolják a Dunafejedelemségbe szándékolt expeditio, és megkönnyítik feladatát azáltal, hogy az általános be nem avatkozás elvét Ausztriára néve is úgy fontartják, mint azt Nápoly ellenében tevék. Ugyan ott erősítik, hogy Gaeta eleste után Napoleon is kivonja csapatait Rómából, és a pápát tiszteletadás, és látszólagos engedmények által ráveszi hogy Franciaországba vonuljon vissza.

— A Memorial de la Loire írja: „Hiteles kútfő után állíthatjuk, hogy az egész francia hadsereg 6 csövű revolverekkel fog ellátni. E fegyvert a gyalogság az övében hordozná, a lovasság pedig pisztolyokban.” Valószínűbb, hogy csak a tisztek fognak azt kapni, mert csak ily terjedelemben van értelme ezen rendszabálynak.

— A „Patrie” 22-ik számában olvassuk: „A nyugalom nem tud helyreállni Magyarországon. E tekintetben

a ma közlött sürgöny teljesen összehangzik a hozzánk érkező tudósításokkal. Az új császári nyílt parancs, melyet az udvari kancellária a budai kormányhoz intéz, kétségen kívül alaposnak látszik. A megyéknek a távollevő személyeket illető választásait politikai okok miatt megsemmisíteni: oly rendszabály, melyet elvileg igazolni könnyű. De tulajdonképpen mit bizonyít ezen új közbejött eset? Nyilván bizonyítja, hogy a bécsi kabinet helytelenül tett, midőn az amnestiát megszorította, s ezáltal bajokat idézett elő, melyek ellen jelenleg küzd, s melyek nem hamar fognak elenyészni.

Ausztria az oct. 20-diki nyílt parancsban egy vagy más okból szabadelvű eszme által látszott sugallatva, s Európát azt hihet, hogy lemond a hagyományos absolutizmusról. Párthívei nagy zajt ütöttek ezen engedményekkel; de most el kell ismerni, miszerint nem éppen helytelenül tették azok, kik ezen engedményeket nem akarták másként elfogadni, mint sub beneficio inventarii. A bécsi államférfiak belátás s talán nem jóindulat hiányában, eltévesztették a célt. Ők azt remélték, hogy lecsendesítik Magyarországot, ehelyett felingerelték. Az ausztriai szabadelvűség, alig két hónap múlva, nagyon reactiora változott át. Az elégtelenség növekszik, a kedélyek izgatottak, s az oct. 20-ki nyíltparancs a 21-kisürgöny szerint ágyúval fenyegetésre vezet. A dolgok ezen állapotából könnyű lenne következtetést vonni; mi csak a tény constatirozására szorítkozunk.

— A syriai ügyben az értekezlet nem Párisban fog tartatni, mint Franciaország ohajlja. A porta azt kívánja, hogy a hatalmak biztosai Stambulban gyűljenek össze. Anglia igen erősen támogatja a porta kívánságát.

— Galaczból, jan. 13-káról írkék a „Triester Ztg.”-nak: Új egyenruhákon kívül néhány nap óta nagy számu magyarság is látható városunkban. Így valami negyvenet hoztak ide Jassiból, hogy mint mondták — itt belebhezve legyenek. Rendőrig is őrzik őket, hanem nyilván csak színből, mert sok jel mutat rá, hogy elvannak határozva bizonyos egyezmény szerint jární el. Tavaszra Románál, azon tájon, hol egykor Bem először lépte át a határokat, 24,000 ember számára tábor van kijelölve.

— A „Times” inti Poroszországot, hogy nem Dánországot, hanem Franciaország ellen készüljön, s törekedjék Németország egyesítésére egy erőteljes és szabadelvű Poroszország alatt.

— Buchanan, az amerikai Unió elnöke, most bezzeg mind a mellett van, hogy kemény rendszabályokhoz nyuljanak az elszakadt államok ellen, s intézkedéseket tesz arra, hogy a szövetség fővárosát a főbb erőket védelmi állapotba helyezze.

Ujabbak. — A „Patrie” egy cikket hoz e czim alatt: „A valódi békés politika”, melyben azt mutatja meg, hogy Franciaországot igazságtalanul vádolják azal, mintha ő teremtené vagy szítaná föl Európában a nyugtalanságokat. Azután azt mondja, hogy annak se Franciaország lesz az oka, hanem maga Európa, ha a jövő tavasszal a hadi hírek teljedni találnak. Végül azon tanácsot adja, hogy „a legnagyobb rokonszenvre érdemes nemzetiségek, a melyeknek megvirrad egykor, ha elbírják azt időtől várni azon diadalt, mely immár kezdődik, a fölkelés zászlóját ne emeljék fel: mert nyakrafordítva siettetésök mindent elveszthetne.

— Párisban most szembetűnően sokat foglalkoznak Németországgal. Általában ott azon nézetet vannak, hogy a németországi hangulat harcias és Franciaország iránt ellenséges.

— A „Patrie” jan. 26-kán alaptalannak nyilvánítja azon közlést, hogy a francziák Rómából elvonulnának. Ez örökvárosból jan. 22-kén távirják, hogy ott, az Apollo-színházban ismét nagy zenebona történt. Ugyan onnan írkék, hogy 1000 piemonti benyomult Frosinone tartományba s a casaman-ii kolostort elégette. — Nápolyból írkék: „Parancs adatott ki, hogy azon nápolyi tengerész tisztek, kik Gaeta előtt vonakodtak szolgálatot tenni, haditörvényszék elé állíttassanak.

— Gaeta még mind áll, mint állhatatos maga Ferencz király is, ki ezért ausztriai császár ő felségétől három testvérvél együtt a Terezia-keresztet lön feldiszítve. A „Patrie” jan. 26-ki közlése szerint a piemonti hajóhad tüze Gaeta ellen még addig sikertelen volt. Turinból jan. 25-kén írkék: „Gaeta bombázása fölött sok mindenféle hír kering, némelyek azt mondják, hogy Gaeta hajlandó volna a megadásra, mások meg, hogy egy vagy két piemonti hajó a vár tüze által fenébe fúrva elsüllyedt volna. Egy Gaetából jött bomba egy piemonti löporos tárba esvén, 15 piemontit megölt s többeket megsebesített. — A piemontiai Ascolit megszállták, miután többszöri diadalmat vívtak ki a felkelők felett.

— Az „Opinione“ jan. 26-diki vezércikkét így végzi: „Olaszhoz üdvére a Franciaországgal frigyot fön kell tartani, s az Ausztriávali harccsal felhagyni.“

— A dán-holsteini ügyben Párisból újabb is erősítik, hogy Francia- Oroszország és Anglia támogatják Dániát, a hercegségek ügyét európai conferentia által kívánván eligazítani.

— Párisból írják: „Beirutból jött újabb levelek szerint a muzulmánok ismét megszállásokat vittek véghez a keresztények közt.

— Bécs, jan. 28-kán. A „Posener Zeitung“-nak írják Sz. Pétervárról, hogy a Litvánia és Volhyniában állomásozó hadcsapatok Lengyelország határára vonulnak s az Oroszország belsejéből elnyomuló csapatokat által helyettesítetnek. A szabadsággal elbocsájtottak behivatnak s három hadtest alakítása rendeltetett el, melyből egy a Pruthnál, a másik a lengyel határokon állandó fenn, a harmadik rendelkezés alatt marad.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE január 26-kán.

Állam-adósság.	pénzben	áruban		pénzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	74.90	75.10	Ausztr. államvaspálya	283. — 283.50
5%-os metalliques	100 frt.	63.80	64. —	Nyugati vasut	182.50 183. —
Földtehermentesítések.				Pardubitz vasut	104.75 105.25
5%-os magyarországi	100 frt.	64.75	65. —	Tiszai vasut	147. — 147. —
5%-os bánági, horvát és szláv	100 frt.	63.50	64. —	Déli vaspálya 60% (ex div.)	188. — 189. —
5%-os erdélyi	100 frt.	60.25	60.75	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	172. — 172.50
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	108. — 110. —
Trieszti db.	100 ft pp.	116. —	117. —	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20. — 22. —
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	94. —	94.50	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60. — 64. —
Budai városközség db	40 ft a.é.	37. —	37.50	Váltók (devisek)	
Eszterházy	40 ft pp.	86. —	87. —	Három hónapra.	
Salm	40 ft pp.	35.75	36.25	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a.é.) 3%	130.25 130.75
Pálffy	40 ft pp.	36.75	37.25	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 „	— —
Clary	40 ft pp.	34. —	34.50	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4 „	— —
St. Genois	40 ft pp.	36.75	37.25	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 „	131. — 131.25
Windischgrätz	20 ft pp.	20. —	20.50	Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2 „	115.50 115.75
Waldstein	20 ft pp.	24. —	24.50	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2 „	152.75 152.75
Keglevich	40 ft pp.	14.75	15. —	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2 „	60.60 60.70
Részvények.				Pénznekem.	
Nemzeti bank ex div.)		720. —	722. —	Korona	21.15 —
Hitelintézet 200 frt.		154.30	155. —	Császári arany	7.24 —
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.		566. —	568. —	Reczés arany	7.23 —
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		398. —	400. —	Napoleons'or	12.28 —
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		140. —	150. —	Orosz imperiale	12.60 —
Budapesti lánchíd 500 ft pp.		400. —	404. —	Ezüst	52. —
Éjszakai vasut		1909.30	1909.50	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	40. —

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1—3)

Sz. ⁽³³⁾
1860

Hirdetés.

A bábasághani oktatás a kolozsvári s a szebeni tanintézeteknél kezdődik f. év március 1-én, és Kolozsvárt mind a három hazai nyelven, Szebenben németül és románul fog taníttatni.

A tanuló-nők fölvétele történik Kolozsvárt csász. tanácsos igazgató dr. Szabónál, Szebenben cs. k. tanító dr. Mikolitsnál.

Az erdélyi cs. k. helytartóságtól. N. Szeben, január 24-én 1861.

NEM HIVATALOS.

(3—3)

STEIN JÁNOS kolozsvári könyvárusnak van szerencséje értesíteni a tisztelt szülőket és tanítókat, hogy kereskedésében közelebről **egészen új és megifjodott alakban jelent meg** a magyar tanuló sereg eme régi kedvence:

MAGYAR OLVASÓ-KÖNYV

elemi és reál- (polgár-) tanodák, gymnasiumok és magán-növendékek használatára.

Az oktatás- és lélektan mai igényei szerint szigorúan korhoz alkalmazva néhány pályatárs közremunkálásával dolgozák és szerkeszték

GÁSPÁR JÁNOS,

nagyenyedi neveléstanár és képezdeigazgató, — és

KOVÁCSI ANTAL,

kolozsvári gymnasialis igazgató-tanár.

Első folyam, 7—11 éves mindkétnemű tanulóknak.

Negyedik javított és 2 kötetre bővített kiadása az eddigi első darabnak.

Első kötet, mindkét nemű elemi és néptanodák alsó vagy is I-ső és II-ik osztályainak. 13 nyelvezdrét iv, füzve 50 kr. keménykötésben 70 kr.

Második kötet, mindkét-nemű elemi és néptanodák felső vagy is III. és IV. osztályainak. 15 nyelvezdrét iv, füzve 60 kr. keménykötésben 80 kr.

Második folyam, 11—15 éves tanulóknak.

Első kötet, algymnasiumok I. és II. s a reáltanodák megfelelő párhuzamos osztályainak. Második tetemesen változtatott kiadás.

15 1/2 sűrű nyelvezdrét iv, füzve 70 kr. keménykötésben 90 kr.

Mindhárom kötetből tanodáknak helyből elvitetve száz példányra 20, ötvenre 10 díj nélkül jár.

Szerzők a tisztelt szülék és tanítók ezen **legrégibb rendszeres magyar olvasókönyv** iránt országsszerte folytonosan nyilatkozó rokonszenvét s a növendékek kegyeletteljes ragaszkodását továbbra is kiérdemlendők, ímezen **teljes átalakítás** által tanodáink tökélyesbedő szervezetével is összhangzásba hozták ezen nemsokára bevégezendő vállalatukat.

Ugyancsak

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt kapható

Szalay László, **A magyar történelemhez.** 1. kötet: Erdély és a Porta. Ára 3 frt.

Mocsáry Lajos **Programma nemzetiség, és a nemzetiségek tárgyában,** 1 ft.

ORVOSI NAPLÓ

Magyarország gyakorló orvosai használatára

1861.

Szerkeszté Sugár Fabiusz.

MÁSOD ÉVI FOLYAM.

Ára 2 forint o. ért.

Emilia, Magyar nők évkönyve, 1861-re, gr. Széchenyi Istvánné arcképével, és tizenkét, történelmileg bíres magyar nő képével és életrajzával. Ára füzve 1 frt 50 kr. kötve 2 frt.

Rózsáagi A. **Mintegy tíz évvel ezelőtt,** regény a legközelebb lefolyt tíz évből, 3 kötet, ára 3 frt.

Szász Károly, **Trencsényi Csák,** történelmi költői beszély, tíz énekben, ára füzve 2 frt., kötve 3 frt.

Remény. Irodalmi és művészeti évkönyv. Szerkeszti Vachot Sándorné. 9 gyönyörű képpel, diszes aranyos kötésben ára 12 ujfrt.

Kazinczi Ferencz levelezése Berzsényi Dániellel. 1808—1831. Ára 2 frt 50 ujkr.

Naptárak:

GIROKUTI

ORSZÁGOS KÉPES NAPTÁRA.

Ára 1 frt 50 kr.

KAKAS MÁRTON
NAPTÁRA.

Ára 80 ujkr.

HÁROMSZÉK,
erdélyi szépirodalmi évkönyv

és

Naptár 1861. évre.

Szerkeszti és kiadja

KHERN EDE.

Első évi folyam angolváson kötésbe 1 ft 25 kr.

A MAGYAR NÉP NAPTÁRA.

Ára 25 ujkr.

PROTESTÁNS KÉPES NAPTÁR

1861-ik évre.

Szerkesztette Ballagi Mór.

Ára 50 ujkr.ajczár.

JÓZSIKA JULIA

HÖLGYNAPTÁR

1861-re,

gr. Széchenyi Istvánné arcképével.

Ára 80 ujkr.

ISTVÁN BÁCSI NAPTÁRA.

Szerkeszti Májer István.

Ára 50 ujkr.

(31)

(2—2)

SOMLYAY LÁSZLÓ

ajánlja a „CSIKÓS“hoz czimzett és jól rendezett

FÜSZER - KERESKEDÉSÉT

a lehető legjutányosabb áron.

Áruhelye:

Nagy-piacz, özv. Kuusuz Antalné háza alatt.

OTZSVAT AVATNOS

(34)

31/1 1861.

(4—1)

GASTROPHAN

orvosi rendelet szerint készítve.

Sok oldalulag megpróbált, többnyire havasi füvekből készített orvosi szer az emésztés előmozdítására és az étvágy gerjesztésére.

Készítetteik Murauban Ritschel Vilmos „Salvator“ czimű győgszertárában. Emésztési gyengesség, rendetlen savany képződés, gyomorgörös, gyomor elgyengülés, hányás és fehérvérkór, különösen pedig mind azoknak ajánlható, kiknél a fogak elcsúszása által az emésztés megnehezedik, és annak előmozdítására ingerlő szer szükségeltetik.

Egy üvegnek ára 70 kr. o. é. postán bérmentesen küldve 1 frt. o. é.

A főrak hely van Erdélyországra nézve Károly-Fejérvárt Klüger M. úrnál. Továbbá vannak még rak helyek Zágrábban és az irtalmas szerzeteseknél, Prágában: Fürst J.-nél, [Budán: az udvari győgszertárban és az irtalmas monarchia és a külföld számára: „fehér angyal“ czimű győgszertárában № 1044. az egész osztrák monarchia és a külföld számára: ra, Prágában: Fragner B. győgszertárában, Temesvárt: Jeney és Solquinnél, Tokajban: Kröczer A.-nál, Bécsben: Mohl A.-nál, Pohlmann J.-nál, Waldheim A.-nál, Weisz J.-nél, Székcs-Fejérvárt: Legniam A.-nál és Szathmárban: Weisz J.-nél.